

Ds. Talma predikant en politicus

Afscheiding en doleantie.

Museum Hoeksche Waard bestaat 50 jaar. Dit wordt gevierd van maart 2018 tot maart 2019. In de expositie '4000 jaar Hoeksche Waard' in boerderij Oost Leeuwenstein in Heinenoord, wordt de bezoeker meegenomen langs 50 onderwerpen, die samen de geschiedenis van de Hoeksche Waard vertellen. Zij zijn onderwerp van een wekelijkse column.

Ds. A.S. Talma, een predikant en politicus die zich opwierp als verdediger van de protestantse arbeider. Voor een beginnend predikant leek Heinenoord een aantrekkelijke gemeente. Het telde 1.800 inwoners, had een openbare school, een net geopende Barendrechtse Brug en een stoombootverbinding met Rotterdam. Het net getrouwde echtpaar Talma genoot vrije bewoning van de pastorie en met een goed traktement lachte het leven hen toe.

Maar kerkelijk was het nog onrustig in Heinenoord. Ook hier had de kerkelijke richtingenstrijd tussen vrijzinnigen en orthodoxen zijn sporen nagelaten. Kerk en pastorie waren in hervormde handen gebleven en de dolerenden kerkten in een evangelisatielokaal met ds. Rudolph als eerste predikant. Een pijnlijke breuk die de kerkelijke samenleving en ook families in tweeën had gescheurd.

Ds. Talma gaf de gemeente

haar zelfvertrouwen terug. Eén bijzonder huisbezoek bleef de dominee zijn leven lang bij; onaangekondigd kwam hij bij een moeder die bezig was met het bakken van brood. Hij was verbaasd toen hij zag dat haar baksel smaller was dan gewoonlijk. Toen hij daar een opmerking over maakte, antwoordde de vrouw: 'Och, dominee, ik geef den kinderen altijd 's morgens

ZIJN TIJD VOORUIT MET BENADERING SOCIALE GERECHTIGHEID

en 's avonds twee boterhammen. 's Zomers bak ik ook het gewone, brede brood. Maar 's winters is er geen geld voor en dan bereid ik het langzamerhand wat smaller, om den kinderen toch maar hunne twee sneden brood te geven'. Voor Talma, die thuis nooit wat tekort was gekomen, was het

Ds. A.S. Talma en de Hervormde Kerk Heinenoord. Aquarel - Conny Wols

een schok dat 'een moeder haar kinderen niet genoeg kan geven en hen bovendien bedriegt'. Hij besepte dat woorden alleen niet voldoende waren om het christendom geloofwaardig te maken. De

dominee vertrok na drie jaar maar Heinenoord vergat hem niet. Theologisch was en bleef Talma een hervormd ethisch theoloog, maar in de politiek koos hij de zijde van Dr. Abraham Kuyper en werd lid van

de ARP. Talma werd in 1901 parlementariër en in 1908 volgde zijn benoeming tot minister van Landbouw, Handel en Nijverheid, waaronder ook de sociale wetgeving viel. Zijn 'wetten' bleven na zijn aftre-

den eerst liggen, maar voor latere generaties is de betekenis van minister Talma duidelijk geworden. Hij was zijn geestverwanten vooruit met zijn benadering van sociale gerechtigheid.